

Fiskirannsóknarstovan

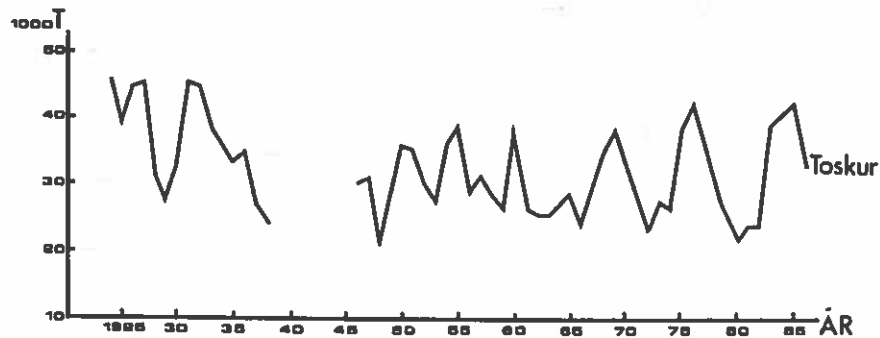
Hvussu nógv tola fiskastovnarir

Hjalti í Jákupsstovu

Hvussu nógv tola fiskastovnarnir

Hagtøl fyri veiðu av fiski undan Føroyum hava verið síðan fyrst í hesi øldini. Seta vit hesi hagtøl fyri tosk út á eina mynd (mynd 1.) sæst fyrst, at summi ár hava verið góð fiskiár og onnur vánalig; men tað, ið er mest eyðsýnt, er at hóast eina ómetaliga framgongd í veiðihættum, skipa og leitingartøkni, so er veiðan av toski undan Føroyum als ikki vaksin alla hesa tíðina.

Hetta visur betur enn nakað annað at framleiðslan av toski í føroyskum sjógvi er avmarkað. Og tað er hesi avmarkaða framleiðsla vit eiga at húsast við sum frægast.

Mynd 1. Veiðan av toski undir Føroyum 1924-1986.

Sum á landi eru eisini í sjónum árinum ymisk, nøkur ár eru góð og tá er framleiðslan størri enn meðal, og onnur ár eru verri og tá er hon minni enn meðal. Undan viðkanini av fiskimarkinum út á 200 fj. fiskaðu útlendingar mesta toskin undan Føroyum. Tá góðir árgangar komu undan vaks veiðan av toski undan Føroyum og eisini royndin. Tá teir vóru niðurfiskaðir minkaði veiðan. Hesa tíðina var møgulleiki at fara aðrar vegir, og var tað ikki lónandi at fiska við Føroyar varð hetta gjørt og tá minkaði so eisini royndin. Hetta sæst á mynd 1. í tí stóra muninum millum góð og ring ár. Nú vit sjálvir hava verið einsamallir um at troyta toskastovnin undir Føroyum eru umstøðurnar øðrvísi. Teir góðu árgangarnir eru fiskaðir hart beinan vegin teir eru komnir inn í fiskiskapin, men vit hava nú ongan møguleika at fara aðrastaðir at fiska, tá hesir eru uppi, og tí halda vit áfram at fiska við somu orku teir ringu árgangirnar. Úrslitið av hesum er, og verður um hetta heldur áfram, at umframt tað árligu framleiðsluna so fiska vit eisini av tí grundstovni, ið er neyðugur fyri framhaldandi fiskiskapi.

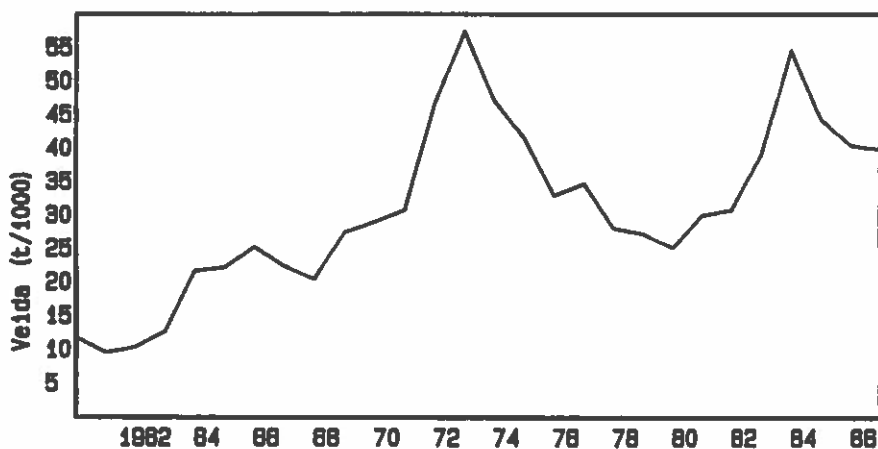
Av toski eru tveir stovnar undir Føroyum, nevniliga á landgrunninum og á Føroya banka. Frá merkiroyndum vita vit, at hesir stovnar eru støðufastir og bert í helt lítlan mun ferðast ímillum. Heldur ikki til grannaløndini.

Av hýsu verður í stovnsmetingunum roknað við einum stovni undir Føroyum. Eins og við toski ber til at seta eina mynd upp yvir veiðuna undir Føroyum aftur til aldarskifti, sum visir at hóast árinum hava verið ymisk, so er meðal veiðan ikki vaksin hóast stóru framgongdina í veiðitøkni. Heldur ikki hýsustovnurin ferðast ímillum lond.

Veiðan av upsa tók seg ikki reiðiliga upp fyrr enn fyrst í sjeytiárunum og

var í 1973 56 000 t. Hetta vóru mest fransar, ið fiskaðu her tá. Seinni minkaði veiðan aftur niður í umleið 30 000 t seinast í sjevtiárunum. Síðan feroyingar sjálvir lögdu seg eftir at fiska upsa er veiðan vaksin aftur og í 1983 var hon 54 000 t. Seinni er veiðinøgðin minkað aftur.

Fyrsta feroyingar byrjaðu at fiska upsa var nógvur stórus og gamal upsi í veiðuni, síðan er meira og meira yngri fiskur veiddur. Undan 1982 var mesta veiðan upsi ið var fimm ár og eldri. Eftir 1982 er mesta veiðan fiskur fimm ár og yngri. Hetta, at meðalaldurin í veiðuni minkar, er eitt eyðkent fyrbrigdi tá ein stovnur verður fiskaður hart. Tey seinnu árinu hevur veiðan av upsa at kalla bert verið 4 og 5 ára gamal fiskur. Hetta eins og við toski fer at gera, at úrtøkan hvørt ári í alt ov stóran mun kemur at vera tengd at støddina á innkomandi árgangunum. Ein góður árgangur, kemur at geva eitt sindur av veiðu, meðan ein litil árgangur beinanvegin førur vánaligu veiðu við sær. Eisini førur tað framhaldandi høga trýsti við sær, at tað minkar um tann neyðuga grundstovnin.

Mynd 2. Veiðan av upsa undir Føroyum 1980-1986.

Eftir hinum botnfiskastovnunum undir Føroyum, so sum blálongu, longu, brosmu og kongafiski er royndin í øllum førunum ivaleysa hög. Allar hesar stovnar eiga vit saman við grannalondum okkara, og eisini har er royndin hørð.

Nakað av praktiskum fiskiroyndum hava verið seinastu árinu eftir litið ella einki fiskaðum fiskastovnum undir Føroyum. Talan er um gullaks, stinglaks og langasporl. Tað er enn ov litil vitan at siga nakað um hvat hesir stovnar tola av roynd, Men bæði stinglaksur og langasporl vaksa seint, og tað er illa hugsandi at árliga framleiðslan av hesum báðum stovnunum er stór um ikki grundstovnarnir eru nógv størri enn vit higartil hava sæð. Tað er eisini enn eitt ivamál um veiða eftir hesum stovnum og framleiðsla kann gerast lønandi.

Fiskirannsóknaarstovan hevur í fleiri ár gjørt vart við at veiðiflotin eftir botnfiskastovnunum undir Føroyum er ivaleysa stórus, og helst uttan at nerva árligu veiðuna kundi minkast niður í tveir triðingar av verandi flota um ikki eina helvt. Úrslitið av hesum hevði verið, at tey skip, ið eftir vórðu, høvdu fiskað meira og tí eisini høvdu borid seg betur. Men fyrst og fremst hevði hetta gjørt gýtingarstovnarnir verðið størri, og vit høvdu verðið tryggari fyri áhaldandi framleiðslu av árgangum.

Spurningurin um, hvussu vit minkað um veiðiflota okkara, hvørji skip, ið skulu takast burtur úr flotanum og hvørji skulu verða eftir, er stórus og

flóktur og eigur ikki at svarast av fiskifrøðingum einsamøllum, hóast vit gjarna taka lut í arbeiðinum. Í Fiskirannsóknir 5 er tvær greinar, ið viðgera sama evni sum í hesum litla álit. Onnur skrivað av Hjalta í Jákupsstovu og hin av Andras Kristiansen.